

Tunda Teda ja tunda ennast (XIII): Ei arutleta, vaid vaadeldakse!

Palve on and, mis arendab meis uut, ühtset nägemust reaalsusest. Oma palve kaudu loodame näha loodud maailma, siin ja praegu, nii nagu Jumal seda näeb.

05.09.2023

Esimestel kristlikel sajanditel oli Antiookia poliitiliselt ja majanduslikult tähtsuselt kolmas

linn maailmas. Just seal hakati jüngreid esimest korda nimetama kristlasteks (vrd Ap 11:26). Antiookia kolmas piiskop oli püha Ignatius. Pärast Traianuse valitsusajal surmamõistmist viidi ta mööda maismaad Seleukia rannikule (praegu Lõuna-Türgis) ja saadeti sealt meritsi Rooma. Laev peatus teel erinevates sadamates. Igas kohas võttis Ignatius vastu piirkonna kristlasi ja kasutas võimalust saata kirju Jeesuse järgijate kogukondadele: „Kirjutan kõigile kogudustele, et kõik teaksid, et suren Jumala eest oma vabast tahtest.“ [1] Püha piiskop Ignatius teadis hästi, et ta surmatakse metsloomade poolt Flaviuse amfiteatris – praeguses Rooma Colosseumis. Seetõttu palus ta inimestel pidevalt palvetada, et tema julgus vastu peaks. Kuid mitu korda avab ta meile oma südame ja laseb meil vaadata oma hinge sügavustesse: „Maised igatsused on risti löödud ja minusse pole jäänud

ihaluse sädetki ilmalike asjade järele,
vaid ainult elava vee vulin, mis
sosistab minu sees: „Tule Isa
juurde.““ [2]

Taim, mille juured on taevas

See sisemine sosin Antiookia püha
Ignatiuse südames – tule Isa juurde! –
oli meie kõigi loomuliku soovi
Jumalaga ühinemise järele
üleloomulik küpsemine. Juba Vana-
Kreeka filosoofid leidsid meie
olemuse sügavuses igatsuse jumaliku
järele, nälja oma tõelise kodumaa
järele, justkui oleksime „mitte maine,
vaid taevane taim“. [3] Benedictus
XVI rõhutas oma palveteemalises
katehheesis, et kõik kultuurid on läbi
aegade andnud tunnistust
inimkonna igatsusest Jumala järele:
„Kõik mehed ja naised kannavad
enda sees janu lõpmatu järele,
igatsust igaviku järele, iha ilu järele,
soovi armastuse järele, vajadust
valguse ja tõe järele, mis tõukavad

neid Absoluudi poole... Püha Thomas Aquino, üks ajaloo suurimaid teolooge, defineerib palvet kui „inimeste Jumala-iha väljendust“. See tõmme Jumala poole, mille Jumal ise on meisse istutanud, on palve hing.“
[4]

Meie aja üks levinumaid probleeme on „sisemine killustatus“, kuigi inimesed pole sellest mõnikord teadlikud. Sageli on meil raske keskenduda ühele ülesandele. Näeme oma elus erinevaid aspekte, mis ei sobi harmooniliselt kokku. Meil on raske oma minevikku ja tulevikku ühendada ning me ei näe võimalust siduda oma elus kokku nii palju erinevaid ideid ja tundeid.

Võib-olla peame aja jooksul isegi silmitsi seisma mitme enda „versiooniga“. Me igatseme oma ellu ühtsust, mida ei saa „toota“, nagu paljusid teisi asju tänapäeval.

Meie aastatuhande alguses ütles püha Johannes Paulus II: „Kas pole mitte üks aja märke, et tänapäeva maailmas, vaatamata laialdasele sekulariseerumisele, on *laialt levinud nõudlus vaimsuse järele*, mis väljendub suures osas *uuenenud palvevajadusena*?“ [5] Tänapäeval näeme palju algatusi, ka Internetis, mille eesmärk on tugevdada meie võimet vaikida väliselt ja sisemiselt, kuulata ja keskenduda, et luua harmooniat keha ja vaimu vahel. Kõik see võib muidugi pakkuda teatud loomulikku rahu. Kuid kristlik palve pakub meile rahu, mis pole mitte ainult ajutine tasakaal, vaid ühtne elutunnetus, mis tuleneb lähedasest suhtest Jumalaga.

Palve on and, mis arendab meis uut, ühtset nägemust reaalsusest. „See on pigem sisemine hoiak kui praktikate ja vormelite jada, pigem olemisviis Jumala kohalolekul kui kummardamistoimingute

sooritamine või sõnade ütlemine.“
[6] Ilmselgelt ei teki see „sisemine hoiak“, see „olemisviis Jumala kohalolekul“ üleöö ega ka ilma end korralikult ette valmistamata, et Jumal saaks selle meile anda; see on and, aga ka ülesanne.

Igaviku nägemine hinge silmadega

1967. aasta oktoobris peetunud jutluses *Pühaduse poole* kirjeldab püha Josemaría lühidalt palveelu teed. [7] Oma kogemuse põhjal ütleb ta, et me hakkame palvetama lihtsate lühikeste palvetega, mis on sageli lapsepõlves pähe õpitud. Aja jooksul tugevneb meie sõprus Jeesusega ja me õpime sisenema tema kannatusse, surma ja ülestõusmisse ning püüame rajada oma elu tema eeskujule ja õpetustele. Meie süda hakkab tajuma vajadust eristada ja läheneda igale kolmele jumalikule Isikule. Ja kätte jõuab hetk, kinnitab

Opus Dei asutaja, kui hakkame elama kontemplatiivset elu: „Tegemata sellega midagi erilist, liigume päev otsa külluslikus ja selges värske veega allikas, mis voolab igavesse ellu. Sõnu pole vaja, kuna keel ei suuda end väljendada. Mõistus leiab rahu. Ei arutleta, vaid vaadeldakse!“
[8]

Kus iganes me sellel palveteel oleme, võime endalt küsida: milline seos on minu palvel minu igavesse elu lootusega? Mida tähendab, et palve muutub pigem „vaatamise“ kui sõnade küsimuseks?

Oma palve kaudu loodame näha loodud maailma, siin ja praegu, nii nagu Jumal seda näeb. Tema abiga mõistame enda ümber toimuvat „lihtsa intuitsiooni“ abil, mis lähtub armastusest. [9] See on palve suurim vili ja muudab kogu meie elu. Palve ei aita meil ainult teatud hoiakuid muuta või oma puudustest üle saada.

Kristlik palve on suunatud ennekõike Jumalaga ühinemisele ja seeläbi järkjärgult õppimisele vaatama maailma Tema viisil, alustades juba siin maa peal. Jumal tahab tervendada meie nägemust, viisi, kuidas vaadata maailma ja inimesi meie ümber, Jumala enda valgusega. Armastav suhe Jumalaga, milleni me jõuame Jeesuse kaudu, ei ole lihtsalt midagi, mida *me teeme*, vaid pigem muudab see seda, kes *me oleme*.

Arendades Jumala abiga seda üleloomulikku „nägemisviisi“, õpime avastama igas loodud reaalsuses peituvat head, isegi seal, kus see näib puuduvat. Sest miski ei jää kõrvale Jumala armastavast plaanist, mis on alati tugevam kui mis tahes kurjus. Ja nii õpime väärtustama teiste vabadust uuel viisil, laskma lahti kiusatusest nende eest otsustada, justkui sõltuks kõige saatus meie enda tegudest. Samuti mõistame paremini, et Jumala tegevusel on

oma viis ja aeg, mida me ei pea ega saa kontrollida. Kontemplatiivne palve aitab meil vabaneda soovist iga probleemi kohe lahendada ning aitab leida kergemini valgust, mis on kohal kõiges, mis meie ümber toimub, ka meie maailma haavades ja nõrkustes.

Jumala silmadega nägemine vabastab meid „vägivaldsest“ suhtest teiste inimestega, sest me tahame Jumala kõikvõimsat armastust nendes edendada, mitte takistada seda oma kohmakate sekkumistega. Püha Thomas Aquino ütleb, et „kontemplatsioon on tulevases elus täiuslik, kui näeme Jumalat palgest palgesse (1Kr 13:12), mis teeb meid täiesti õnnelikuks.“ [10] Palve jõud seisneb selles, et me saame osa sellest Jumala nägemusest juba siin maa peal, isegi kui see on alati „nagu peeglist“ (1Kr 13:12).

1972. aastal küsis keegi Portugalis toimunud koosviibimise ajal püha Josemaríalt, kuidas kristlikult igapäevastele probleemidele vastu astuda. Muuhulgas tõi Opus Dei asutaja välja, et palveelu aitab asjadele uutmoodi vaadata: „Me omandame teistsuguse standardi; me näeme asju hinge silmadega, kes mõtleb igavikule ja Jumala armastusele, mis on samuti igavene.“ [11] Ta ütles sageli, et „taevane õnn on neile, kes teavad, kuidas olla õnnelik maa peal.“ [12] Üks 14. sajandi bütsantsi teoloog ütles midagi sarnast: „Palve mitte ainult ei valmista meid ette tõeliseks Eluks; meil on võimalus seda Elu elada ja sellega kooskõlas tegutseda juba praegu.“ [13]

Rahulikkus. Rahu. Intensiivne elu.

Kui katoliku kiriku katekismus pöördub palveteema poole, üllatab

see meid küsimusega, mis võib toimida püsiva südametunnistuse sisevaatlusena: „Kas me palvetades räägime oma uhkuse ja tahte kõrgusest või alandliku ja kahetseva südame „põhjatuist sügavusist“ (Ps 130:1)?“ See on palve jaoks vajalik põhihoiak: „alandlikkus on palve alus“. [14]

Kontemplatiivse palvega kaasas käiv „igaviku poole vaatamine“ saab kasvada ainult alandlikkuse viljakal pinnasel, olles avatud Jumala lahendustele, mitte meie endi omadele. Mõnikord võib liigne usaldus oma intelligentsuse ja planeerimise vastu viia selleni, et elame peaaegu nii, nagu Jumalat polekski olemas. Me peame alati kasvatama inimeste ja sündmuste ees uut alandlikkust, mis on viljakas pinnas Jumala tegutsemiseks. Paavst Franciscus osutas oma palvekatehheesis kuningas Taaveti kogemusele: „Maailm, mis tema

silme ette tuleb, ei ole vaikne
vaatepilt. Tema pilk tabab asjade
arengu taga suurema müsteeriumi.
Just sealt sünnibki palve:
veendumusest, et elu ei ole midagi,
mis meist tähenduseta mööda
libiseb, vaid hämmastav
müsteerium.“ [15]

Seejärel, jagades seda „nägemisviisi“,
mida kontemplatsioon meile
maailma keskel pakub, kustutame
selles elus nii palju kui võimalik oma
igatsust ühtsuse järele: Jumalaga,
teistega, iseendas. Ja me oleme
üllatunud, kui leiame end väsimatult
töötamas Kiriku ja teiste meeste ja
naiste heaks, nähes, et meie anded
õitsevad „otsekui puu, mis on
istutatud veeojade äärde, mis vilja
kannab omal ajal“ (Ps 1:3). Saame
eelmaitse harmooniast, millesse
oleme igavikus määratud, ja rahust,
mida maailm ei suuda kunagi
pakkuda: „Tormata, aina tormata!
Teha ja teha! Palavik, hullumeelne

rabelemine... See tuleb sellest, et töötatakse, pidades silmas käesolevat hetke: „olles“ alati „olevikus“. Kuid sina pead nägema asju igaviku pilguga, ühendades olevikuks selle, mis on olnud ja mis tuleb. Vaikus. Rahu. Intensiivne elu sinu sisemuses.“ [16]

[1] Püha Ignatius Antiookiast, *Letter to the Romans*, nr 4.

[2] Püha Ignatius Antiookiast, *Letter to the Romans*, nr7.

[3] Plato, *Timaeus*, 90a.

[4] Benedictus XVI, audients11. mail 2011.

[5] Püha Johannes Paulus II, apostellik kiri *Novo Millennio Ineunte*, nr 33.

[6] Benedictus XVI, audients11. mail 2011.

[7] Püha Josemaría, *Jumala sõbrad*, nr 306.

[8] *Ibid.*, nr 307.

[9] Püha Thomas Aquino defineerib mõtisklust kui armastusest tulenevat tõe intuiitiivset mõistmist: “*simplex intuitus veritatis ex caritate procedens*,” vt *S. Th.* II-II, q.180, a.3, ad 1 ja *In III Sent.*, d.35, q.1, a.2, sol.1. Hiljutises raamatus *Holiness Through Work* (toimetanud Maria Ferrari: Scepter Publishers) käsitleb monsignor Fernando Ocáriz seda kontemplatsiooni määratlust töö pühitsemise kontekstis.

[10] Püha Thomas Aquino, *S. Th.* II-II, q. 180, a. 4.

[11] Püha Josemaría, märkmed koosviibimiselt, 4. november 1972.

[12] Püha Josemaría, *Sepikoda*, nr 1005.

[13] Nicholas Cabasilas, *The Life in Christ*.

[14] *Katoliku kiriku katekismus*, nr 2559.

[15] Paavst Franciscus, audients24. juunil 2020.

[16] Püha Josemaría, *Tee*, nr 837.

Andres Cardenas Matute

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/et-ee/article/tunda-
teda-ja-tunda-ennast-xiii-ei-arutleta-
vaid-vaadeldakse/](https://dev.opusdei.org/et-ee/article/tunda-teda-ja-tunda-ennast-xiii-ei-arutleta-vaid-vaadeldakse/) (06.08.2025)